

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de concept-houtskoolschets van de SWOT-analyse voor het Nationaal Strategisch Plan (Kamerstuk 28 625, nr. 265).

De voorzitter van de commissie,
Kuiken

De adjunct-griffier van de commissie,
Goorden

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	4
II Antwoord/Reactie van de Minister	5

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de conceptrapportage van de houtskool-SWOT (*strenghts, weaknesses, opportunities and threats*) voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2020. Deze leden hebben nog een aantal vragen.

In de begeleidende brief lezen de leden van de VVD-fractie dat het voorliggende concept nog onder bewerking is. Graag vernemen deze leden hoe het verdere verloop er zowel inhoudelijk als qua planning uit zal zien. Tevens vragen de leden op welke manier de maatschappelijke consultatie wetenschappelijk getoetst wordt voordat deze verwerkt wordt in de definitieve houtskool-SWOT. Kan de Minister aangeven wanneer de behoeftanalyse wordt uitgevoerd en door wie?

Kan de Minister toelichten wat het verschil is tussen de houtskool-SWOT zoals deze nu voorligt (in conceptversie) en een SWOT-analyse van het Nederlands Kennis- en Innovatiecentrum?

In het voorliggende concept worden bij de verschillende figuren veelal de beschikbare cijfers tot en met 2016 gebruikt. Kan de Minister aangeven of in de definitieve versie cijfers tot en met 2018 gebruikt gaan worden? Zo nee, waarom niet?

Kan de Minister een overzicht geven van de stakeholders die betrokken zijn bij het opstellen van voorliggend document? Kan de Minister aangeven wanneer de volgende versie, op basis van input van de stakeholdersconferentie, gereed is?

In de paragraaf «SWOT-analyse» lezen de leden dat een uitdaging bij een SWOT-analyse op nationaal niveau is dat een SWOT-analyse oorspronkelijk bedoeld is als een instrument om een bedrijf te analyseren, maar dat er zich, door deze nu voor een sector, gebied of land te gebruiken, tegengestelde belangen of situaties voordoen. Kan de Minister toelichten hoe zij deze informatie zichtbaar maakt?

Kan de Minister inzicht bieden in de rol van het GLB via Pijler 1 met betrekking tot het gezinsinkomen per sector over de afgelopen tien jaar?

Kan de Minister aangeven wat de rol van de geliberaliseerde pacht is in de totstandkoming van de grondprijzen? Wat is de verwachting van de Minister als er minder gronden in kortdurende pacht worden uitgegeven in relatie tot de grondprijs?

Kan de Minister aangeven of de facto productiviteit nader wordt onderzocht? Zo nee, waarom niet?

In de Tweede Kamer wordt veel gesproken over de concurrentiepositie, ook in relatie tot bijvoorbeeld de kringlooplandbouw. Kan de Minister aangeven waarom de laatste studie uit 2004 dateert? Is de Minister voornemens deze studie te actualiseren? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie missen in deze SWOT-analyse een analyse van de concurrentiepositie in relatie tot de kostprijs, waaruit duidelijk wordt wat de kostprijsstijgingen zijn van nationaal beleid (zoals extra eisen op het gebied van duurzaamheid, dierenwelzijn, milieu, enzovoort). Deze leden vragen deze vergelijking op te nemen in de SWOT-analyse, zodat duidelijk wordt aan welke extra eisen wordt voldaan en welke kostprijsstijgingen hier tegenover staan.

Kan de Minister ingaan op de rol van de extra (duurzaamheids-, dierenwelzijns- en milieu)eisen die gesteld worden in relatie tot de inkomenspositie van de boer?

Kan de Minister onderbouwen waarom intensivering en schaalvergroting als bedreiging worden gezien? Is de Minister het met de leden van de VVD-fractie eens dat juist in de intensivering van de landbouw belangrijke (technologische) innovaties hebben plaatsgevonden, die niet alleen de landbouw in Nederland verder hebben gebracht maar die ook wereldwijd een bijdrage leveren aan belangrijke vraagstukken als duurzaamheid, voldoende zoet water, dierenwelzijn, efficiënte landbouw, enzovoort?

In de paragraaf «Aanvullende nationale informatie» wordt informatie gedeeld over fosfaat, ammoniak en stikstof. De leden van de VVD-fractie constateren dat met de introductie van het fosfaatrechtenstelsel niet meer fosfaat geproduceerd kan worden dan het aantal uitgegeven fosfaat-rechten. Deze leden zien dit als een sterk punt in deze SWOT-analyse richting Brussel. Kan de Minister aangeven waarom dit niet als zodanig is opgenomen? Tevens vragen zij waarom de innovaties in stalsystemen om de ammoniakemissie terug te dringen niet zijn opgenomen. Juist de overheid ontbreekt het aan daadkracht om nieuwe innovaties of technieken die zich in het buitenland bewezen hebben, toe te laten.

De leden van de VVD-fractie lezen over een substantiële afname van de boerenlandvogels. Kan de Minister aangeven welke populatie op het boerenland is toegenomen, zowel qua vogels (inclusief roofvogels, ooievaars, enzovoort) als overige dieren (vossen, marterachtigen, enzovoort)? Welke index is beschikbaar om deze «andere dan boerenlandvogels» te monitoren? Wat is de rol van predatoren? Op basis van welke index vindt monitoring van predatoren plaats? Kan de Minister toelichten en onderbouwen waarom predatoren niet zijn opgenomen als bedreiging?

Welke recente onderzoeken liggen ten grondslag aan de genoemde kansen om in te spelen op de behoeftes van stedelingen, zoals recreatie en de toenemende vraag naar streekproducten?

Kan de Minister een overzicht geven van de maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, duurzaam voedsel, voedselverspilling en dierenwelzijn? Kan de Minister aangeven hoe de consument hier vervolgens in de praktijk mee omgaat (bijvoorbeeld welke verwachtingen een grote rol of een minder grote rol spelen)? Kan de Minister ingaan op deze ontwikkelingen in Europa (ook niet onbelangrijk voor Nederland als exportland)?

Op welke manier wordt de rol van Nederland in duurzame landbouwpraktijken elders in de wereld meegewogen in het hoofdstuk «Synthese van de landbouw- en plattelandssituatie in Nederland»? Kan de Minister aangeven op welke manieren de milieudruk daadwerkelijk gemeten

wordt? Met andere woorden: welke meetsystemen worden gebruikt om ammoniak of stikstof daadwerkelijk te meten? Zijn deze systemen vergelijkbaar met systemen die in andere landen worden gehanteerd? Kan de Minister dit toelichten?

In de paragraaf «Naar een nieuw evenwicht» ontbreekt de waarde van het produceren van voedsel. Dat wordt bevestigd door de verschillende voorwaarden waar de rol van kwalitatief goed en betaalbaar voedsel ontbreekt. Zelfs bij het bevorderen van positieve externe effecten wordt gedoeld op biodiversiteit en natuur. Kan de Minister toelichten waarom kwalitatief goed en betaalbaar voedsel onderbelicht blijft in deze SWOT-analyse? Kan de Minister aangeven op welke manier de consument met een smallere beurs ook in de toekomst nog kan rekenen op betaalbaar voedsel uit eigen land? Of wordt deze consument verwezen naar de goedkopere producten uit andere landen/werelddelen? Voor de leden van de VVD-fractie is de rol van kwalitatief goed en betaalbaar voedsel een onderbelicht onderwerp in deze SWOT-analyse.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de Concept Houtskoolschets-SWOT voor het Nationaal Strategisch GLB-Plan 2021–2027. Hierover hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie stellen vast dat de houtskool-SWOT de eerste tussenstap is en dat de definitieve SWOT ten behoeve van de totstandkoming van het Nationaal Strategisch Programma (NSP) nog volgt. Deze leden vragen hoe het proces eruit ziet van de houtskool-SWOT naar definitieve SWOT. In hoeverre verschilt de definitieve SWOT van de houtskool-SWOT? Zijn er aspecten die wel belicht zullen worden in de definitieve SWOT, maar nu niet in de houtskool-SWOT? Door wie en wanneer wordt de definitieve SWOT opgeleverd? Verder vragen zij hoe de provincies, in het bijzonder de diverse provinciale staten, betrokken worden bij de totstandkoming van het NSP. Zij lezen in de Kamerbief dat de Europese Commissie ook een SWOT-analyses wil ontvangen van het Nederlandse Kennis- en Innovatiesysteem. Waarom wil de Europese Commissie deze? In hoeverre geeft dit kansen of bedreigingen voor onze concurrentiepositie?

De leden van de CDA-fractie vragen naar de gevolgen van het stopzetten van de regeling voor natuurlijke handicaps voor deze gebieden (p. 18). Wat zijn de boeren in die gebieden anders gaan doen, en met welke gevolgen? Zijn daar gegevens van of kunnen die nog worden ingewonnen?

De leden van de CDA-fractie vinden het totaal van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen (p. 28–29) geen goede indicator, omdat deze indicator geen recht doet aan de grote verschillen tussen gewasbeschermingsmiddelen. In hoeverre is het mogelijk om onderscheid te maken in gewasbeschermingsmiddelen ten aanzien van effecten op het milieu? Is de Minister bereid om te kijken of dat inzichtelijk gemaakt kan worden?

De leden van de CDA-fractie lezen op p. 32 in de analyse dat in 2016 44% van de agrarische huishoudens een inkomen onder de lage-inkomensgrens had. Deze leden vinden dit zeer zorgelijk. Zij vragen of deze analyse kan worden aangevuld met een analyse van de internationaal belangrijkste productmarkten, en met de huidige en toekomstige bedreigingen daarvan voor de Nederlandse markt en de inkomenspositie van Nederlandse agrarische huishoudens.

De leden van de CDA-fractie lezen op p. 34 dat het landbouwinkomen per arbeidsjaar achterblijft bij het gemiddelde inkomen per arbeidsjaar in Nederland. Deze leden vragen in hoeverre dit samenhangt met toenemende lasten voor ondernemers, en of dit ook geldt voor relatief kleine ondernemers in andere sectoren.

De leden van de CDA-fractie vragen of inzichtelijk gemaakt kan worden in welke mate lokale, regionale of nationale producten in Nederland verkrijgbaar zijn in de supermarkt ten opzichte van andere lidstaten in West-Europa. En als daar verschillen in zijn, wat is daar de oorzaak van?

II Antwoord/Reactie van de Minister